"הַשַּׁרְח הַחַלַבִּי" לַתּוֹרָה

תרגום התורה לערבית-יהודית שבפי יהודי ארם-צובא (חלב)

ספר שמות
פרשת כי תישא

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם-צובא (חלב)

תל-אביב תשס"ו - 2005

עַד־הַבֹּקֶר וְשָׂרַפְתָּ אֶת־הַנּוֹתָר
בָּאֵשׁ לֹא יֵאָכֵל כִּי־קֹדֶשׁ הוּא׃
לה וְעָשִׂיתָ לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו כָּכָה כְּכֹל
אֲשֶׁר־צִוִּיתִי אֹתָכָה שִׁבְעַת
לו יָמִים תְּמַלֵּא יָדָם׃ וּפַר חַטָּאת
תַּעֲשֶׂה לַיּוֹם עַל־הַכִּפֻּרִים
וְחִטֵּאתָ עַל־הַמִּזְבֵּחַ בְּכַפֶּרְךָ
עָלָיו וּמָשַׁחְתָּ אֹתוֹ לְקַדְּשׁוֹ׃
לז שִׁבְעַת יָמִים תְּכַפֵּר עַל־הַמִּזְבֵּחַ
וְקִדַּשְׁתָּ אֹתוֹ וְהָיָה הַמִּזְבֵּחַ
קֹדֶשׁ קָדָשִׁים כָּל־הַנֹּגֵעַ בַּמִּזְבֵּחַ
יִקְדָּשׁ׃

שישי
לח וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עַל־
הַמִּזְבֵּחַ כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁנַיִם
לט לַיּוֹם תָּמִיד׃ אֶת־הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד
תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ
הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם׃
מ וְעִשָּׂרֹן סֹלֶת בָּלוּל בְּשֶׁמֶן כָּתִית
רֶבַע הַהִין וְנֵסֶךְ רְבִיעִת הַהִין
מא יָיִן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד׃ וְאֵת הַכֶּבֶשׂ
הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם
כְּמִנְחַת הַבֹּקֶר וּכְנִסְכָּהּ תַּעֲשֶׂה־
לָּהּ לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיהוָה׃
מב עֹלַת תָּמִיד לְדֹרֹתֵיכֶם פֶּתַח
אֹהֶל־מוֹעֵד לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר
אִוָּעֵד לָכֶם שָׁמָּה לְדַבֵּר אֵלֶיךָ
מג שָׁם׃ וְנֹעַדְתִּי שָׁמָּה לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל וְנִקְדַּשׁ בִּכְבֹדִי׃
מד וְקִדַּשְׁתִּי אֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־
הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו
מה אֲקַדֵּשׁ לְכַהֵן לִי׃ וְשָׁכַנְתִּי
בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיִיתִי לָהֶם
מו לֵאלֹהִים׃ וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְשָׁכְנִי בְתוֹכָם
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם׃

שביעי
לא וְעָשִׂיתָ מִזְבֵּחַ מִקְטַר קְטֹרֶת ס
ב עֲצֵי שִׁטִּים תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ׃ אַמָּה
אָרְכּוֹ וְאַמָּה רָחְבּוֹ רָבוּעַ יִהְיֶה
וְאַמָּתַיִם קֹמָתוֹ מִמֶּנּוּ קַרְנֹתָיו׃
ג וְצִפִּיתָ אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר אֶת־
גַּגּוֹ וְאֶת־קִירֹתָיו סָבִיב וְאֶת־
קַרְנֹתָיו וְעָשִׂיתָ לּוֹ זֵר זָהָב
ד סָבִיב׃ וּשְׁתֵּי טַבְּעֹת זָהָב
תַּעֲשֶׂה־לּוֹ | מִתַּחַת לְזֵרוֹ עַל
שְׁתֵּי צַלְעֹתָיו תַּעֲשֶׂה עַל־שְׁנֵי
צִדָּיו וְהָיָה לְבָתִּים לְבַדִּים
ה לָשֵׂאת אֹתוֹ בָּהֵמָּה׃ וְעָשִׂיתָ
אֶת־הַבַּדִּים עֲצֵי שִׁטִּים וְצִפִּיתָ
ו אֹתָם זָהָב׃ וְנָתַתָּה אֹתוֹ לִפְנֵי
הַפָּרֹכֶת אֲשֶׁר עַל־אֲרֹן הָעֵדֻת
לִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל־הָעֵדֻת
ז אֲשֶׁר אִוָּעֵד לְךָ שָׁמָּה׃ וְהִקְטִיר
עָלָיו אַהֲרֹן קְטֹרֶת סַמִּים בַּבֹּקֶר
בַּבֹּקֶר בְּהֵיטִיבוֹ אֶת־הַנֵּרֹת
מפטיר
ח יַקְטִירֶנָּה׃ וּבְהַעֲלֹת אַהֲרֹן אֶת־
הַנֵּרֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה
קְטֹרֶת תָּמִיד לִפְנֵי יְהוָה
ט לְדֹרֹתֵיכֶם׃ לֹא־תַעֲלוּ עָלָיו
קְטֹרֶת זָרָה וְעֹלָה וּמִנְחָה וְנֵסֶךְ
י לֹא תִסְּכוּ עָלָיו׃ וְכִפֶּר אַהֲרֹן
עַל־קַרְנֹתָיו אַחַת בַּשָּׁנָה מִדַּם
חַטַּאת הַכִּפֻּרִים אַחַת בַּשָּׁנָה
יְכַפֵּר עָלָיו לְדֹרֹתֵיכֶם קֹדֶשׁ־
קָדָשִׁים הוּא לַיהוָה׃

כי תשא
יא וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃
יב כִּי תִשָּׂא אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
לִפְקֻדֵיהֶם וְנָתְנוּ אִישׁ כֹּפֶר
נַפְשׁוֹ לַיהוָה בִּפְקֹד אֹתָם וְלֹא־
יִהְיֶה בָהֶם נֶגֶף בִּפְקֹד אֹתָם׃
יג זֶה | יִתְּנוּ כָּל־הָעֹבֵר עַל־
הַפְּקֻדִים מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל
הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשֶּׁקֶל
מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה לַיהוָה׃
*יד כֹּל הָעֹבֵר עַל־הַפְּקֻדִים מִבֶּן
עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה יִתֵּן
טו תְּרוּמַת יְהוָה׃ הֶעָשִׁיר לֹא־
יַרְבֶּה וְהַדַּל לֹא יַמְעִיט
מִמַּחֲצִית הַשָּׁקֶל לָתֵת אֶת־
תְּרוּמַת יְהוָה לְכַפֵּר עַל־
טז נַפְשֹׁתֵיכֶם׃ וְלָקַחְתָּ אֶת־כֶּסֶף
הַכִּפֻּרִים מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְנָתַתָּ אֹתוֹ עַל־עֲבֹדַת אֹהֶל
מוֹעֵד וְהָיָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
לְזִכָּרוֹן לִפְנֵי יְהוָה לְכַפֵּר
עַל־נַפְשֹׁתֵיכֶם׃

*יז וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃

אל ביפצ̇ל פיל נאר לם יתאכל אין קדוס הוא: 35. **ועשית** – ותצנע לאהרן ולבנינו כידא כיג̇מיע אלדי ואצית אילאך סבע אייאם תכמיל ואג̇יבהון: 36. **ופר** – וראתו דכוויה תצנע לכיל יום עלא אלגפראן ותדאכ̇י עלא אלמדבח פי גפרך עליה ותמסח אלו ליתקדסו: 37. **שבעת** – סבע אייאם תגפיר עלא אלמדבח ותקדיס אלו ויכון אלמדבח כ̇אס אלאקדאס ג̇מיע אל בנדאק פיל מדבח יתקדס: 38. **וזה** – והאדה אלדי תצנע עלא אלמדבח כ̇ווריף בנין סניה תנין לכיל יום תאיימאן: 39. **את** – אלא כ̇רוף אלואחיד תצנע פיל ציביח ואלא כ̇רוף אלתאני תצנע בין גרובין: 40. **ועשרן** – ועישיר צמיד מלתות פיל זית מדקוק ריביע אלקיציט ומסג̇ ריביע אלקיציט כ̇מר לכ̇רוף אלואחיד: 41. **ואת** – ואלא כ̇רוף אלתאני תצנע בין גרובין כיהדיית אלציביח וכי מסג̇א תצנע ליהא קורבן ינקיביל בירצ̇ה קדאם אללה: 42. **עלת** – סעידית דאיימאן לאג̇ילכון באב כ̇ימית מיעאד קדאם אללה אלדי אנוויעד ליכון תם לאכלים אליך תם: 43. **ונעדתי** – ואנוויעיד תם לבנין ישראיל ואתקדס פי כראמי: 44. **וקדשתי** – ואקדיס אלא כ̇ימית אלמיעאד ואלא אלמדבח ואלא אהרון ואלא בנינו אקדיס ליכ̇דמו קידמי: 45. **ושכנתי** – ואחיל סכ̇ינתי פי וצט בנין ישראיל ואציר ליהון ליל רב: 46. **וידעו** – ויערפו אין אנא אללה אלההום אלדי אכ̇רג̇ת ליהון מן ארצ̇ מצר לאחיל סכ̇ינתי פי מבינהון אנא אללה אלההום:

ל

1. **ועשית** – ותצנע מדבח מבכ̇אר באכ̇ור כ̇שב בקץ תצנע אלו: 2. **אמה** – צ̇ראע טולו וצ̇ראע ערצ̇ו תרביע יכון וצ̇רעין עולוו מינו קראני: 3. **וצפית** – ותלטוך אלו דהב כ̇אליץ אלא סטוחו ואלא חיטאנו מסתדיר ואלא קראני ותצנע לו זיך דהב מסתדיר: 4. **ושתי** – וחלקתין דהב תצנע אלו מן תחת לזיכו עלא ג̇נאבינו (תנין זוייא) תצנע עלא טראפינו ויכון ביות מכאן ליל עיצי ליחמלו אלו פיהון: 5. **ועשית** – ותצנע אלא אלעיצי כ̇שב בקץ ותלטוך ליהון דהב: 6. **ונתתה** – ותג̇על [ליהא] אלו קדאם אלפרדא אלדי עלא צנדוק אלשהאדיה קדאם אלגטא אלדי עלא אלשהאדיה אלדי אנוויעיד לך תם: 7. **והקטיר** – ויבכ̇יר עליה אהרון בכ̇ור סמום פיל ציביח פיל ציביח פי תחצינו אלא אלצירי̇ג יבכ̇ירהא: 8. **ובהעלת** – ופי שעל אהרון אלא אלסירי̇ג בין גרובין יבכ̇ירהא בכ̇ור דאיימאן קדאם אללה לאג̇יילכון: 9. **לא** – לם תטלעו עליה בכ̇ור גריביה וסעידיה והדיה ומסג̇ לם תמסג̇ו עליה: 10. **וכפר** – ויגפיר אהרון עלא קראנו מרא ואחדיה פיל סניה מן דם דכווית אלגפראן מרא ואחדיה פיל סניה יגפיר עליה לאג̇יילכון כ̇אס אלאקדאס הוא קדאם אללה:

כי תשא

11. **וידבר** – וכלם אללה אלא מוסה קאיילא: 12. **כי** – אין תקבל אלא חסאב בנין ישראיל לעדדהון ויג̇עלו רג̇ול פידא נפסו קדאם אללה פי עדדהון ולם יכון פיהון מות פי עדדהון: 13. **זה** – האדה יעטו ג̇מיע אלפאיית עלא אלמעדודין ניציף אלוזניה פי וזנית אלקדוס עשרין דאניק אלוזניה ניציף אלואזניה רפעה קדאם אללה: 14. **כל** – ג̇מיע אלפאיית עלא אלמעדודין מן איבין עשרין סניה וטאליע יעטי רפעית אללה: 15. **העשיר** – אלגיני לם יכתיר ואלפקיר לם יקליל מן ניציף אלוזניה ליעטי אלא רפעית אללה ליגפיר עלא אינפיסכון: 16. **ולקחת** – ותאכ̇וד אלא פיצ̇ית אלגפראן מן ענד בנין ישראיל ותג̇על אלו עלא כ̇דמית כ̇ימית אלמיעאד ויכון לבנין ישראיל לל דכראן קדאם אללה ליגפיר עלא אינפיסכון:

17. **וידבר** – וכלאם אללה אלא מוסה קאיילא:

38. **כבשים** – ד: כיבוש – נרדפים. **תמיד** – תאיימן = **ב**: דאיימן. ד: דאיימא. 40. **סלת** – צמיד = **בד**: סמיד. **בלול** – וכן ד. **ב**: מבסוס – נרדפים. וראה לעיל פסוק 2. 45. **ושכנתי** – ואשכן שכינתי, וכן **ב. גד**: ואחיל נורי – ואשכן אורי, וכן בפסוק 46, בעקבות ת״א (ואשרי שכינתי).

ל

7. **בהיטיבו** – ג: פי תעדילו. ד: פי תעודלו, כת״א (באתקנותיה). 8. **ובהעלת** – ובהדליק, וכן **בגד**, כת״א (ובאדלקות). 9. **תעלו** – וכן ד. **ב**: תיסעדו. **זרה** – **בגד**: אג̇נבייה. 13. **השקל** – וכן **ב**. ד: מותקאל, כתרגום רס״ג: מתקאל. **גרה** – וכן **בגד**: דאניק, בעקבות רס״ג: דאנקא – מטבע קדום שערכו שישית הדרהם. ראה במילונים הערביים. 15. **והדל** – וכן **ב**. ד: אלמסכין – המסכן – נרדפים. **נפשתיכם** – וכן **ב**. ד: ארווהכון, וכן בפסוק 16.

יח וְעָשִׂיתָ כִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְכַנּוֹ נְחֹשֶׁת
לְרָחְצָה וְנָתַתָּ אֹתוֹ בֵּין־אֹהֶל
מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנָתַתָּ שָׁמָּה
יט מָיִם׃ וְרָחֲצוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מִמֶּנּוּ
אֶת־יְדֵיהֶם וְאֶת־רַגְלֵיהֶם׃
כ בְּבֹאָם אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ־
מַיִם וְלֹא יָמֻתוּ אוֹ בְגִשְׁתָּם אֶל־
הַמִּזְבֵּחַ לְשָׁרֵת לְהַקְטִיר אִשֶּׁה
כא לַיהוָה׃ וְרָחֲצוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם
וְלֹא יָמֻתוּ וְהָיְתָה לָהֶם חָק־
* עוֹלָם לוֹ וּלְזַרְעוֹ לְדֹרֹתָם׃

כב וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃
כג וְאַתָּה קַח־לְךָ בְּשָׂמִים רֹאשׁ
מָר־דְּרוֹר חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְקִנְּמָן־
בֶּשֶׂם מַחֲצִיתוֹ חֲמִשִּׁים
וּמָאתָיִם וּקְנֵה־בֹשֶׂם חֲמִשִּׁים
כד וּמָאתָיִם׃ וְקִדָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת
בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ וְשֶׁמֶן זַיִת הִין׃
כה וְעָשִׂיתָ אֹתוֹ שֶׁמֶן מִשְׁחַת־קֹדֶשׁ
רֹקַח מִרְקַחַת מַעֲשֵׂה רֹקֵחַ
שֶׁמֶן מִשְׁחַת־קֹדֶשׁ יִהְיֶה׃
כו וּמָשַׁחְתָּ בוֹ אֶת־אֹהֶל מוֹעֵד
כז וְאֵת אֲרוֹן הָעֵדֻת׃ וְאֶת־הַשֻּׁלְחָן
וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֶת־הַמְּנֹרָה
וְאֶת־כֵּלֶיהָ וְאֵת מִזְבַּח
כח הַקְּטֹרֶת׃ וְאֶת־מִזְבַּח הָעֹלָה
וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֶת־הַכִּיֹּר
כט וְאֶת־כַּנּוֹ׃ וְקִדַּשְׁתָּ אֹתָם וְהָיוּ
קֹדֶשׁ קָדָשִׁים כָּל־הַנֹּגֵעַ בָּהֶם
ל יִקְדָּשׁ׃ וְאֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו
תִּמְשָׁח וְקִדַּשְׁתָּ אֹתָם לְכַהֵן לִי׃
לא וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר
שֶׁמֶן מִשְׁחַת־קֹדֶשׁ יִהְיֶה זֶה לִי
לב לְדֹרֹתֵיכֶם׃ עַל־בְּשַׂר אָדָם לֹא
יִיסָךְ וּבְמַתְכֻּנְתּוֹ לֹא תַעֲשׂוּ
כָּמֹהוּ קֹדֶשׁ הוּא קֹדֶשׁ יִהְיֶה
לג לָכֶם׃ אִישׁ אֲשֶׁר יִרְקַח כָּמֹהוּ
וַאֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ עַל־זָר וְנִכְרַת
מֵעַמָּיו׃

לד וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
קַח־לְךָ סַמִּים נָטָף ׀ וּשְׁחֵלֶת
וְחֶלְבְּנָה סַמִּים וּלְבֹנָה זַכָּה בַּד
לה בְּבַד יִהְיֶה׃ וְעָשִׂיתָ אֹתָהּ קְטֹרֶת
רֹקַח מַעֲשֵׂה רוֹקֵחַ מְמֻלָּח
לו טָהוֹר קֹדֶשׁ׃ וְשָׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה
הָדֵק וְנָתַתָּה מִמֶּנָּה לִפְנֵי הָעֵדֻת
בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר אִוָּעֵד לְךָ
שָׁמָּה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים תִּהְיֶה
לז לָכֶם׃ וְהַקְּטֹרֶת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה
בְּמַתְכֻּנְתָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם
לח קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לְךָ לַיהוָה׃ אִישׁ
אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה כָמוֹהָ לְהָרִיחַ בָּהּ
וְנִכְרַת מֵעַמָּיו׃

לא א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה ס
ב לֵּאמֹר׃ רְאֵה קָרָאתִי בְשֵׁם
בְּצַלְאֵל בֶּן־אוּרִי בֶן־חוּר
ג לְמַטֵּה יְהוּדָה׃ וָאֲמַלֵּא אֹתוֹ
רוּחַ אֱלֹהִים בְּחָכְמָה וּבִתְבוּנָה
ד וּבְדַעַת וּבְכָל־מְלָאכָה׃ לַחְשֹׁב
מַחֲשָׁבֹת לַעֲשׂוֹת בַּזָּהָב וּבַכֶּסֶף
ה וּבַנְּחֹשֶׁת׃ וּבַחֲרֹשֶׁת אֶבֶן
לְמַלֹּאת וּבַחֲרֹשֶׁת עֵץ לַעֲשׂוֹת
ו בְּכָל־מְלָאכָה׃ וַאֲנִי הִנֵּה נָתַתִּי
אִתּוֹ אֵת אָהֳלִיאָב בֶּן־אֲחִיסָמָךְ
לְמַטֵּה־דָן וּבְלֵב כָּל־חֲכַם־לֵב
נָתַתִּי חָכְמָה וְעָשׂוּ אֵת כָּל־
ז אֲשֶׁר צִוִּיתִךָ׃ אֵת ׀ אֹהֶל מוֹעֵד
וְאֶת־הָאָרֹן לָעֵדֻת וְאֶת־
הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עָלָיו וְאֵת כָּל־
ח כְּלֵי הָאֹהֶל׃ וְאֶת־הַשֻּׁלְחָן וְאֶת־
כֵּלָיו וְאֶת־הַמְּנֹרָה הַטְּהֹרָה
וְאֶת־כָּל־כֵּלֶיהָ וְאֵת מִזְבַּח
ט הַקְּטֹרֶת׃ וְאֶת־מִזְבַּח הָעֹלָה
וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֶת־הַכִּיּוֹר
י וְאֶת־כַּנּוֹ׃ וְאֵת בִּגְדֵי הַשְּׂרָד
וְאֶת־בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן
יא וְאֶת־בִּגְדֵי בָנָיו לְכַהֵן׃ וְאֵת
שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֶת־קְטֹרֶת
הַסַּמִּים לַקֹּדֶשׁ כְּכֹל אֲשֶׁר־
צִוִּיתִךָ יַעֲשׂוּ׃

יב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃
יג וְאַתָּה דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר אַךְ אֶת־שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמֹרוּ
כִּי אוֹת הִוא בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם
לְדֹרֹתֵיכֶם לָדַעַת כִּי אֲנִי יְהוָה
יד מְקַדִּשְׁכֶם׃ וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־
הַשַּׁבָּת כִּי קֹדֶשׁ הִוא לָכֶם
מְחַלְלֶיהָ מוֹת יוּמָת כִּי כָּל־

18. **ועשית** - ותצנע חוט נחאס ומרכזו נחאס לל תכ̇ציל ותג̇על אלו בן כ̇ימית אלמיעאד ובין אלמדבח ותג̇על תם מא: 19. **ורחצו** - ויכ̇צלו אהרון ובנינו מינו אלא ידיהון ואלא רג̇ליהון: 20. **בבאם** - פימג̇יהון אלא כ̇ימית אלמיעאד יתכ̇צלו מא ולם ימותו או פיתקדמהון אלא אלמדבח ליכ̇דמו ליבכ̇יר קרבן קדאם אללה: 21. **ורחצו** - ויכ̇צלו ידיהון ורג̇ליהון ולם ימותו ותכון ליהון ריסים דהר לו ולנסלו לאג̇יילהון:

22. **וידבר** - וכלם אללה אלא מוסה קאיילא: 23. **ואתה** - ואנתה כ̇וד לך כ̇אץ אטייאב מיסיך כ̇אלץ כ̇מס מייה וקצבית אלדרירה ניצו מיתין וכ̇מסין ועוד אלטיב מיתין וכ̇מסין: 24. **וקדה** - וקצטה כ̇מס מייה פי ואזנית אלקדוס וזית זתון קיסיט: 25. **ועשית** - ותצנע אלו זית מסחית קדוס עיטיר מעטאר צנעית עיטרי זית מסחית קדוס יכון: 26. **ומשחת** - ותמסח פי אלא כ̇ימית אלמיעאד ואלא סנדוק אלשהאדיה: 27. **ואת** - ואלא אלסיפרא ואלא ג̇מיע אוואני ואלא אלמנרא ואלא אוואניהא ואלא מדבח אלבכ̇ור: 28. **ואת** - ואלא מדבח סעידיה ואלא ג̇מיע אוואני ואלא אלחוט ואלא מרכזו: 29. **וקדשת** - ותקדיס ליהון ויכונו כ̇אץ אלאקדאס ג̇מיע אל בנדאק פיהון יתקדס: 30. **ואת** - ואלא אהרון ואלא בנינו תמסח ותקדיס ליהון ליכ̇דמו קידמי: 31. **ואל** - ואילא בנין ישראיל תכלים קאיילא זית מסחית קדוס יכון הארא לי לאג̇יילכון: 32. **על** - עלא לחם אנסאן לם ינדיהין ופי שיביהתו לם תצנעו מיתלו קדוס הוא קדוס יכון ליכון: 33. **איש** - רג̇ול אלדי יעטיר מתלו ואלדי יג̇על מינו על גאריב וינקיטיע מן קומו: 34. **ויאמר** - וקאל אללה אלא מוסה כ̇וד אילך סמום בלסם וצ̇יפיר ומיעה סמום ולבאניה ראייקה קד בקד יכון: 35. **ועשית** - ותצנע ליהא בכ̇ור עיטיר צנעית עיטרי מכ̇לוט דיכי קדוס: 36. **ושחקת** - ותזחן מינהא נאעים ותג̇על מינהא קידאם שהאדיה פי כ̇ימית מיעאד אלדי אנוויעיד לך תם כ̇אץ אלאקדאס תכון ליכון: 37. **והקטרת** - ואלבכ̇ור אלדי תצנע פי שבהתהא לם תצנעו ליכון קדוס תכון לך קדאם אללה: 38. **איש** - רג̇ול אלדי יצנע מתלהא לישים פיהא וינקיטיע מן קומו:

לא

1. **וידבר** - וכלם אללה אלא מוסה קאיילא: 2. **ראה** - נצ̇ור כברת פיל ציט בצלאל איבין אורי איבין חור לציביט יהודה: 3. **ואמלא** - וכמלת אלו אלהאם נבוויה מן קדאם אלרב פיל עילים ופיל פיהים ופיל מעריפיה ופי ג̇מיע צנעא: 4. **לחשב** - ליעלים מעלמיאת ליצנעו פיל דהב ופיל פצ̇ה ופיל נחאס: 5. **ובחרשת** - ופי מעלימית ג̇והר לילצ̇ום ופי מעלימית אלכ̇שאב ליצנעו פי ג̇מיע צנעא: 6. **ואני** - ואנא הוודא ג̇עלת מעו אלא אהליאב איבין אחיסמך לציביט דן ופי קלב ג̇מיע עלים קלב ג̇עלת עילים ויצנעו אלא ג̇מיע אלדי ווציתך: 7. **את** - אלא כ̇ימית אלמיעאד ואלא סנדוק שהאדיה ואלא אלגטא אלדי עליה ואלא ג̇מיע אוואני כ̇ימיה: 8. **ואת** - ואלא אלציפרא ואלא אוואני ואלא אלמנרא דכייה ואלא ג̇מיע אוואניהא ואלא מדבח אלבכ̇ור: 9. **ואת** - ואלא מדבח אלסעידיה ואלא ג̇מיע אוואני ואלא אלחוט ואלא מרכאזו: 10. **ואת** - ואלא אתייאב אלכ̇דמיה ואלא אתייאב אלקדוס לאהרון אלכ̇אדים ואלא אתיב בנינו ליכ̇דמו: 11. **ואת** - ואלא זית אלמסחא ואלא בכ̇ור סמום לל קדוס כי ג̇מיע אלדי ווצייתך יצנעו:

12. **ויאמר** - וקאל אללה אלא מוסה קאיילא: 13. **ואתה** - ואנתא כלים אלא בני ישראיל קאילא פקט אלא איים סבותי תחפצ̇ו אין אייה היא בני ובינכון לאג̇יילכון לתערפו אין אנא אללה מקדיסכון: 14. **ושמרתם** - ותחפצ̇ו אלא אלסבת אין קדוס היא ליכון מבדלהא קתל יקתל אין ג̇מיע

18. **כיור** - חוט, וכן **ב** = ג: חוץ. ד: חוט, ר״ל חאציל, כתרגום רס״ג: חוצא. חאציל שבד משמעו: מחסן, ממגורה, ולא ברור ההקשר. **וכנו** - וכן **ב**. ג: וַקֻעאדו. ד: וקאעדו. השווה רס״ג: ומקעדה. 23. **בשמים ראש** - וכן **ב**: אטייאב כ̇אץ - מבחר הבשמים. **גד**: רוס אלאטייאב. **וקנמן בשם... וקנה בשם** - השמות הערביים מופיעים **בבגד** בחילוף מקום: ראשון אחרון ואחרון ראשון. 32. **בשר** - וכן **ב**. ד: ג̇סאד - גוף. **ובמתכנתו** - וכן **ב**. ג: וכשיכלו - וכדמותו. ד: ובעדאדו - וכמספרו, כתרגום "מתכנת" בשמות ה 8. 34. **סמים** - **בגד**: צמוג - שרף, כתרגום רס״ג: אצמאגא. **נטף** - וכן ג. **ב**: תרייאק. ד: מסתכיה, כתרגום רס״ג: מצטכי. יתר השמות זהים בכל התרגומים. 35. **ממלח** - מעורב, וכן בכל התרגומים, כת״א (מערב).

לא

2. **קראתי בשם** - גידלתי במוניטין, וכן **ב**. ד: נאדית באיסם - תרגום מילולי. 3. **ואמלא** - והשלמתי לו רוח נבואה מלפני אלהים, וכן **ב**. 4. **לחשב מחשבת** - ללמד אומנים, וכן **ב**, כת״א (לאלפא אומנין). **גד**: ליחסוב חסאבת - תרגום מילולי. 5. **ובחרשת אבן** - ובאמנות אבן טובה, וכן **בגד**, כת״א (ובאמנות אבן טבא). **ובחרשת עץ** - ובאמנות העץ, וכן **ב**. ד: ופי כ̇ראטית אלכ̇שאב - ובפיתוחי העץ. 8. **הטהרה** - וכן **ב**. ג: כ̇אלצא, כתרגום רס״ג: ואלכ̇אלצה. 10. **בגדי השרד** - בגדי השירות, וכן בכל התרגומים, כת״א (לבושי שמושא). 13. **שבתתי** - ימי שבתותי, כת״א (יומי שביא). **בד**: סבותי.

הָעֹשֶׂה בָהּ מְלָאכָה וְנִכְרְתָה
הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִקֶּרֶב עַמֶּיהָ׃
טו שֵׁשֶׁת יָמִים יֵעָשֶׂה מְלָאכָה
וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן
קֹדֶשׁ לַיהוָה כָּל־הָעֹשֶׂה
מְלָאכָה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת מוֹת
טז יוּמָת׃ וְשָׁמְרוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־
הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת־הַשַּׁבָּת
יז לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם׃ בֵּינִי וּבֵין
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִוא לְעֹלָם
כִּי־שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת־
הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וּבַיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ׃
שני יח וַיִּתֵּן אֶל־מֹשֶׁה כְּכַלֹּתוֹ
לְדַבֵּר אִתּוֹ בְּהַר סִינַי שְׁנֵי
לֻחֹת הָעֵדֻת לֻחֹת אֶבֶן כְּתֻבִים
לב א בְּאֶצְבַּע אֱלֹהִים׃ וַיַּרְא הָעָם כִּי־
בֹשֵׁשׁ מֹשֶׁה לָרֶדֶת מִן־הָהָר
וַיִּקָּהֵל הָעָם עַל־אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ
אֵלָיו קוּם ׀ עֲשֵׂה־לָנוּ אֱלֹהִים
אֲשֶׁר יֵלְכוּ לְפָנֵינוּ כִּי־זֶה ׀ מֹשֶׁה
הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ מֶה־הָיָה לוֹ׃
ב וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַהֲרֹן פָּרְקוּ
נִזְמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵי נְשֵׁיכֶם
בְּנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וְהָבִיאוּ אֵלָי׃
ג וַיִּתְפָּרְקוּ כָּל־הָעָם אֶת־נִזְמֵי
הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵיהֶם וַיָּבִיאוּ
ד אֶל־אַהֲרֹן׃ וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיָּצַר
אֹתוֹ בַּחֶרֶט וַיַּעֲשֵׂהוּ עֵגֶל מַסֵּכָה
וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר הֶעֱלוּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
ה וַיַּרְא אַהֲרֹן וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ לְפָנָיו
וַיִּקְרָא אַהֲרֹן וַיֹּאמַר חַג לַיהוָה
ו מָחָר׃ וַיַּשְׁכִּימוּ מִמָּחֳרָת וַיַּעֲלוּ
עֹלֹת וַיַּגִּשׁוּ שְׁלָמִים וַיֵּשֶׁב הָעָם
לֶאֱכֹל וְשָׁתוֹ וַיָּקֻמוּ לְצַחֵק׃

ז וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֶךְ־רֵד
כִּי שִׁחֵת עַמְּךָ אֲשֶׁר הֶעֱלֵיתָ
ח מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ סָרוּ מַהֵר מִן־
הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתִם עָשׂוּ לָהֶם
עֵגֶל מַסֵּכָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ־לוֹ
וַיִּזְבְּחוּ־לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלוּךָ מֵאֶרֶץ
ט מִצְרָיִם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
רָאִיתִי אֶת־הָעָם הַזֶּה וְהִנֵּה
י עַם־קְשֵׁה־עֹרֶף הוּא׃ וְעַתָּה
הַנִּיחָה לִּי וְיִחַר־אַפִּי בָהֶם
וַאֲכַלֵּם וְאֶעֱשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי
יא גָּדוֹל׃ וַיְחַל מֹשֶׁה אֶת־פְּנֵי יְהוָה
אֱלֹהָיו וַיֹּאמֶר לָמָה יְהוָה יֶחֱרֶה
אַפְּךָ בְּעַמֶּךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּכֹחַ גָּדוֹל וּבְיָד
יב חֲזָקָה׃ לָמָּה יֹאמְרוּ מִצְרַיִם
לֵאמֹר בְּרָעָה הוֹצִיאָם לַהֲרֹג
אֹתָם בֶּהָרִים וּלְכַלֹּתָם מֵעַל
פְּנֵי הָאֲדָמָה שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ
יג וְהִנָּחֵם עַל־הָרָעָה לְעַמֶּךָ׃ זְכֹר
לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל
עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ
וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת־
זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם וְכָל־
הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי
אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעֹלָם׃
יד וַיִּנָּחֶם יְהוָה עַל־הָרָעָה אֲשֶׁר
דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ׃

ס
טו וַיִּפֶן וַיֵּרֶד מֹשֶׁה מִן־הָהָר וּשְׁנֵי
לֻחֹת הָעֵדֻת בְּיָדוֹ לֻחֹת כְּתֻבִים
מִשְּׁנֵי עֶבְרֵיהֶם מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם
טז כְּתֻבִים׃ וְהַלֻּחֹת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים
הֵמָּה וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב אֱלֹהִים
יז הוּא חָרוּת עַל־הַלֻּחֹת׃ וַיִּשְׁמַע
יְהוֹשֻׁעַ אֶת־קוֹל הָעָם בְּרֵעֹה
וַיֹּאמֶר אֶל־מֹשֶׁה קוֹל מִלְחָמָה
יח בַּמַּחֲנֶה׃ וַיֹּאמֶר אֵין קוֹל עֲנוֹת
גְּבוּרָה וְאֵין קוֹל עֲנוֹת חֲלוּשָׁה
יט קוֹל עַנּוֹת אָנֹכִי שֹׁמֵעַ׃ וַיְהִי
כַּאֲשֶׁר קָרַב אֶל־הַמַּחֲנֶה וַיַּרְא
אֶת־הָעֵגֶל וּמְחֹלֹת וַיִּחַר־אַף
מֹשֶׁה וַיַּשְׁלֵךְ מִיָּדָו אֶת־הַלֻּחֹת
כ וַיְשַׁבֵּר אֹתָם תַּחַת הָהָר׃ וַיִּקַּח
אֶת־הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשׂוּ וַיִּשְׂרֹף
בָּאֵשׁ וַיִּטְחַן עַד אֲשֶׁר־דָּק וַיִּזֶר
עַל־פְּנֵי הַמַּיִם וַיַּשְׁקְ אֶת־בְּנֵי
כא יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־
אַהֲרֹן מֶה־עָשָׂה לְךָ הָעָם הַזֶּה
כִּי־הֵבֵאתָ עָלָיו חֲטָאָה גְדֹלָה׃
כב וַיֹּאמֶר אַהֲרֹן אַל־יִחַר אַף אֲדֹנִי

צאניע פיהא צנעא ותנקיטיע דאליך אלנפס מן מאבין קומהא: 15. **ששת** – סית איאם ינציניע צנעא ופי יום אלסאביע סבת בטאליה קדוס קדאם אללה גמיע צאניע צנעא פי יום אלסבת קתל יקתל: 16. **ושמרו** – ויחפצ֗ו בנין ישראיל אלא אלסבת ליצנעו אלא אלסבת לאג֗ילהון אחד אלדהר: 17. **ביני** ובין בנין ישראיל איה היא לל דהר אין סית אייאם כ֗לק אללה אלא אלסמא ואלא אלארץ֗ ופי יום [אלסבת] אלסאביע אסבת וסתראח: 18. **ויתן** – ועטא אלא מוסה ביתכימלו ליכלים מעו פי ג֗בל סיני תנין אלווח שהאדיה אלוות ג֗והאר מכתובין פי קדרית אלרב:

לב

1. **וירא** – ונצ֗ר אלקום אין תעווק מוסה לינזיל מן אלג֗בל ותג֗ווק אלקום עלא אהרון וקאלו אליה קום צנאע לינא מעבוד אלדי ימצ֗ו קידמנא אין האדא מוסה אלרג֗ול אלדי טלענא מן ארץ֗ מצר לם ערפנא איש צאר לו: 2. **ויאמר** – וקאל אליהון אהרון פיכו חלקת אלדהב אלדי פי אראנין נסוונכון בנינכון ובנאתכון וג֗יבו אליי: 3. **ויתפרקו** – ופכו ג֗מיע אלקום אלא חלקת אלדהב אלדי פי אראניהון וג֗אבו אלא אהרון: 4. **ויקח** – ואכ֗ד מן ידיהון וצכב אלו פיל קאליב וצינעו עיג֗יל מסבוכא וקאלו הדולי כי מעבודתך ישראיל אלדי טלעוך מן ארץ֗ מצר: 5. **וירא** – ונצ֗ר אהרון ובנא מדבח קידמו ונדא אהרון וקאל עיד קדאם אללה גידא: 6. **וישכימו** – ובכרו מן תאני יום וסעדו אסעאייד וקדמו אסלאיים וג֗לס אלקום ליאכול וישרב וקמו ליתמצכ֗רו:

7. **וידבר** – וכלם אללה אלא מוסה מצ֗י נזיל אין אנתלף קומך אלדי טלעת מן ארץ֗ מצר: 8. **סרו** – זלו ביל עג֗ליה מן אלטריק אלדי וציתהון צינעו ליהון עיג֗יל מסבוכא וסג֗דו לו ודבחו לו וקאלו הדולי מעבודתך ישראיל אלדי טלעוך מן ארץ֗ מצר: 9. **ויאמר** – וקאל אללה אלא מוסה נצ֗רת אלא אלקום האדא והוודא קום צאעב רקביה הוא: 10. **ועתה** – והלאן כ֗יף הלאן צלתך מן קידמי וישתד ג֗צ֗בי פיהון ואפניהון ואצנע אלך לשיעיב עצ֗ים: 11. **ויחל** – וצלא מוסה אלא קדאם אללה אילאהו וקאל אליש אללה ישתד ג֗צ֗בך פי קומך אלדי אכ֗רג֗ת מן ארץ֗ מצר פי קוויה עצ֗ימיה ופי יד אלקוויה: 12. **למה** – אליש יקולו אלמצריין קאיילא פי רדאוויה אכ֗רג֗הון ליקתול ליהון פיל אג֗בל וליפניהון מן עלא וג֗ה אלארץ֗ רג֗אע מן שדיית ג֗צ֗בך ורג֗אע עאן אלרדאוויה לקומך: 13. **זכר** – דכור לאברהים ליצחק ולישראל עבידך אלדי חלפת ליהון פיך וכלמת אליהון אכתיר אלא נסלכון כי כוואכיב אלסמא וג֗מיע אלארץ֗ האדי אלדי קילית אעטי לנסלכון ויוורתו לל דהר: 14. **וינחם** – וריג֗יע אללה עלא אלרדאוויה אלדי כלם ליצנע לקומו:

15. **ויפן** – ולתפת ונזיל מוסה מן אלג֗בל ותנין אלווח שהאדיה פי ידו אלוות מכתובין מן תנין שיהאתהון מן הינא ומן הינא הימא מכתובין: 16. **והלחת** – ואלאלווח צנעית אלרב הימה ואלכתאב כתאב אלרב הוא מחפור עלא אלאלווח: 17. **וישמע** – וסימיע יהושע אלא צוט אלקום פיתג֗ילבו וקאל אלא מוסה צוט חרב פיל מחאט: 18. **ויאמר** – וקאל ליס צוט צרך סג֗עה וליס צוט צרך מכ֗סועה צוט צרך אנא סאמיע: 19. **ויהי** – וכאן כי אלדי קיריב אלא אלמחאט ונצ֗ר אלא אלעיג֗יל וטנביר ושתד ג֗צ֗ב מוסה ורמא מן ידיה אלאלווח וכסר ליהון תחת אלג֗בל: 20. **ויקח** – ואכ֗ד אלא אלעיג֗יל אלדי צינעו וחרק פיל נאר וברד חיתא אלדי ניעים ורש עלא וג֗ה אלמא וסקא אלא בנין ישראיל: 21. **ויאמר** – וקאל מוסה אלא אהרן איש ציניע לך אלקום האדא אין ג֗יבית עליה כ֗טייה עצ֗ימיה: 22. **ויאמר** – וקאל אהרון לא ישתאד ג֗צ֗ב סידי אנתא עריפית אלא אלקום אין פיל רדי הוא:

17. **עשה** – ברא, וכן ד. **ב**: ציניע – עשה. 18. **באצבע אלהים** – בגבורת אלהים, וכן **בגד**, כתרגום רס"ג: בקדרה אללה.

לב

1. **בשש** – וכן **ב. גד**: ביטי – איחר – נרדפים. 2. **נזמי** – **בגד**: חלאק. 4. **ויצר** – ועשה. **ב**: וסכב – ויצק. **גד**: ונקשו – ועשאו פיתוחים. **בחרט** – וכן **בג. ד**: קלאם – חרט, כפירוש רש"י: כלי אומנות הצורפין שחורצין והורטין בו צורות בזהב כעט סופר החורט אותיות בלוחות ופנקסין, וכולם כת"א (בזיפא). 5. **חג** – וכן **ב. ד**: חג, כתרגום רס"ג: חג. 6. **לצחק** – וכן **בג. ד**: לילעבו, כתרגום רס"ג: לילעבו. 8. **מהר** – וכן **ב. גד**: צורעא. 10. **הניחה לי** – הנח תפילתך מלפניי, וכן **ב**: הדי צלאתך מן קידמי – **ג**: עיף עני – הנח לי. **ד**: כוף צלאתך עני, כת"א (אנח בעותך מן קדמי). 11. **ויחל** – והתפלל, כת"א (וצלי), וכן **בד. ג**: ואתשפע. **וביד חזקה** – וכן **ב. ד**: וביד אלשדידיה, כתרגום רס"ג: ביד שדידיה. 12. **והנחם על הרעה לעמך** – ושוב מן הרעה לעמך. **בד**: ואנדאם על רדאויה אלדי כלמת לתצנע לקומך – והינחם על הרעה אשר אמרת לעשות לעמך, כת"א (ואתיב מן בישתא דחשיבתא למעבד לעמך). 13. **בך** – **ב**: פי קולך. **ד**: באמרך – כת"א (במימרך). 15. **עבריהם** – שיהאתהון = **בד**: ג֗התהון. **ג**: מן כילא ג֗נאבהון – משני צדיהם. 18. **אין קול ענות** – אין קול צעקת גבורה ואין קול צעקת מפלה, קול מלחמה אני שומע. **ב**: וקאל ליס צוט ארג֗אל גלבין פיל חרב וליס צוט ארג֗אל מכסורין צוט איתמיצכ֗ור אנא סאמע – ואמר: אין קול אנשים מנצחים במלחמה ואין קול אנשים מנוצחים, קול צחוק אני שומע, וכן ד, ושניהם כת"א. **עַנות** – **ג**: תשתים – קללה. **ד**: גנאני או תשתום – שירה או קללה. לביאור האחרון, ראה רש"י: קול חרופין וגדופין המענין את נפש שומען כשנאמרין לו. לביאור שירה, ראה דברי הראב"ע: כמו נגינות, וזהו ויקמו לצחק. 19. **ומחלת** – וכן **בד. ג**: וטבול – ותופים. ראה טו 20. 20. **ויטחן** – ושייף אותו, וכן **ב**: וַבַרדו. **ד**: וזחן – וטחן. 22. **אדני** –

אתה ידעת את־העם כי ברע
כג הוא׃ ויאמרו לי עשה־לנו
אלהים אשר ילכו לפנינו
כי־זה | משה האיש אשר
העלנו מארץ מצרים לא
כד ידענו מה־היה לו׃ ואמר להם
למי זהב התפרקו ויתנו־לי
ואשלכהו באש ויצא העגל
כה הזה׃ וירא משה את־העם
כי פרע הוא כי־פרעה אהרן
כו לשמצה בקמיהם׃ ויעמד
משה בשער המחנה ויאמר מי
ליהוה אלי ויאספו אליו כל־
כז בני לוי׃ ויאמר להם כה־אמר
יהוה אלהי ישראל שימו
איש־חרבו על־ירכו עברו
ושובו משער לשער במחנה
והרגו איש־את־אחיו ואיש
את־רעהו ואיש את־קרבו׃
כח ויעשו בני־לוי כדבר משה
ויפל מן־העם ביום ההוא
כט כשלשת אלפי איש׃ ויאמר
משה מלאו ידכם היום ליהוה
כי איש בבנו ובאחיו ולתת
ל עליכם היום ברכה׃ ויהי
ממחרת ויאמר משה אל־העם
אתם חטאתם חטאה גדלה
ועתה אעלה אל־יהוה אולי
לא אכפרה בעד חטאתכם׃ וישב
משה אל־יהוה ויאמר אנא

חטא העם הזה חטאה גדלה
לב ויעשו להם אלהי זהב׃ ועתה
אם־תשא חטאתם ואם־אין
מחני נא מספרך אשר כתבת׃
לג ויאמר יהוה אל־משה מי אשר
לד חטא־לי אמחנו מספרי׃ ועתה
לך | נחה את־העם אל אשר־
דברתי לך הנה מלאכי ילך
לפניך וביום פקדי ופקדתי
לה עליהם חטאתם׃ ויגף יהוה
את־העם על אשר עשו את־
העגל אשר עשה אהרן׃

לג א וידבר יהוה אל־משה
לך עלה מזה אתה והעם אשר
העלית מארץ מצרים אל־
הארץ אשר נשבעתי לאברהם
ליצחק וליעקב לאמר לזרעך
ב אתננה׃ ושלחתי לפניך מלאך
וגרשתי את־הכנעני האמרי
והחתי והפרזי החוי והיבוסי׃
ג אל־ארץ זבת חלב ודבש כי לא
אעלה בקרבך כי עם־קשה־
ערף אתה פן־אכלך בדרך׃
ד וישמע העם את־הדבר הרע
הזה ויתאבלו ולא־שתו איש
ה עדיו עליו׃ ויאמר יהוה אל־
משה אמר אל־בני־ישראל
אתם עם־קשה־ערף רגע אחד
אעלה בקרבך וכליתיך ועתה
הורד עדיך מעליך ואדעה מה

ו אעשה־לך׃ ויתנצלו בני־
ישראל את־עדים מהר
ז חורב׃ ומשה יקח את־האהל
ונטה־לו | מחוץ למחנה הרחק
מן־המחנה וקרא לו אהל
מועד והיה כל־מבקש יהוה
יצא אל־אהל מועד אשר
ח מחוץ למחנה׃ והיה כצאת
משה אל־האהל יקומו כל־
העם ונצבו איש פתח אהלו
והביטו אחרי משה עד־באו
ט האהלה׃ והיה כבא משה
האהלה ירד עמוד הענן ועמד
פתח האהל ודבר עם־משה׃
י וראה כל־העם את־עמוד
הענן עמד פתח האהל וקם
כל־העם והשתחוו איש פתח
יא אהלו׃ ודבר יהוה אל־משה
פנים אל־פנים כאשר ידבר
איש אל־רעהו ושב אל־
המחנה ומשרתו יהושע בן־נון
נער לא ימיש מתוך האהל׃

שלישי
יב ויאמר משה אל־יהוה ראה
אתה אמר אלי העל את־העם
הזה ואתה לא הודעתני את
אשר־תשלח עמי ואתה
אמרת ידעתיך בשם וגם־
יג מצאת חן בעיני׃ ועתה אם־נא
מצאתי חן בעיניך הודעני נא

23. **ויאמרו** – וקאלו לי צנע לינא מעבוד אלדי ימצ̇ו קידמנא אין האדא מוסה אלרג̇ול אלדי טלענא מן ארצ̇ מצר לם ערפנא אש צאר לו: 24. **ואמר** – וקילית ליהון למין אלדהב פאכו ועטו לי ורמיתו פיל נאר וטיליע אלעיג̇יל האדא: 25. **וירא** – ונצ̇ר מוסה אלא אלקום אין מכשוף הוא אין כשאפו אהרון לישניעא פי מיתקוואמינהון: 26. **ויעמד** – ווקיף מוסה פי באב אלמחאט וקאל מי קדאם אללה אליי ונג̇מעו אליה ג̇מיע בנין לוי: 27. **ויאמר** – וקאל ליהון כידא קאל אללה אילאה ישראיל ג̇עאלו רג̇ול סיפו עלא ורכו פותו ורג̇אעו מן באב לבאב פיל מחאט וקתילו רג̇ול אלא אכ̇ו ורג̇ול אלא רפיקו ורג̇ול אלא קראייבו: 28. **ויעשו** – וצינעו בנין לוי כי כלם מוסה ווקיע מן אלקום פי דאליך אליום כי מקדר תלאת אלף רג̇ול: 29. **ויאמר** – וקאל מוסה כמלו וואג̇יבכון אליום קדאם אללה אין רג̇ול פי איבנו ופי אכ̇ו וליג̇על עליכון אליום בראכיה: 30. **ויהי** – וכאן מן תאני אליום וקאל מוסה אלא אלקום אנתו כ̇טיתו כ̇טייה עצ̇ימיה והלאן אטלע קדאם אללה בלכי אגפיר עאן כ̇טיתכון: 31. **וישב** – וריג̇יע מוסה קדאם אללה וקאל בדכ̇ול כ̇יטי אלקום האדא כ̇טייה עצ̇ימיה וצינעו ליהון מעבודאת דהב: 32. **ועתה** – והלאן אנכאן תספח כ̇טיתהון ואנכאן ליס מחיני הלאן מן כותבך אלדי כתבת: 33. **ויאמר** – וקאל אללה אילא מוסה מינו אלדי כ̇יטי קידמי אמחי מן כותבי: 34. **ועתה** – והלאן מצ̇י סוק אלא אלקום אילא אלדי כלמת לך הוודא מלאכי ימצ̇י קידמך ופי יום איסתיפקדי ואסתפקיד עליהון כ̇טיתהון: 35. **ויגף** – וצ̇רב אללה אלא אלקום עלא אלדי צינעו אלא אלעיג̇יל אלדי ציניע אהרון:

לג

1. **וידבר** – וכלם אללה אלא מוסה מצ̇י טלאע מן הינא אנתא ואלקום אלדי טלעת מן ארצ̇ מצר אלא אלארצ̇ אלדי חלפת לאברהים ליצחק וליעקוב קאיילא לנסלך אעטיהא: 2. **ושלחתי** – ואבעת קידמך מלאך ותהאג̇יג̇ אלא אלכנעני אלאמורי ואלחתי ואלפרזי אלחוי ואליבוסי: 3. **אל** – אילא ארצ̇ נקט חליב ועסל אין לם אטלע פי מבינאך אין קום צעב רקביה אנתא לילא אפניך פיל טריק: 4. **וישמע** – וסימיע אלקום אלא אלכלאם אלראדי האדא וחיזנו ולם ג̇אעלו רג̇ול זייו עליה: 5. **ויאמר** – וקאל אללה אלא מוסה קול אלא בנין ישראיל אנתו קום צאעב רקביה לחדא וחדיה אטלע פי מבינאך ואפניך והלאן נאזיל זייאך מן עאליך ואעריף איש אצנע לך: 6. **ויתנצלו** – ופצ̇ו בנין ישראיל אלא זאייהון מן ג̇בל חורב: 7. **ומשה** – ומוסה יאכ̇וד אלא אלכ̇ימיה וימיד לו מן ברא לימחאט ביעיד מן אלמחאט וינאדי לו כ̇ימית אלמיעאד ויכון ג̇מיע מפאתיש אללה יכ̇רוג̇ אלא כ̇ימית מיעאד אלדי מן ברא לימחאט: 8. **והיה** – ויכון כי כ̇רוג̇ מוסה אלא אלכ̇ימיה יקומו ג̇מיע אלקום וינתצבו רג̇ול באב כ̇ימתו ויטלעו ורא מוסה חיתא מג̇י לל כ̇ימיה: 9. **והיה** – ויכון כימג̇י מוסה לל כ̇ימיה ינזיל עמוד אלגמאם וייקף באב אלכ̇ימיה ויכלים מע מוסה: 10. **וראה** – וינצ̇ור ג̇מיע אלקום אלא עמוד אלגמאם ואקיף באב אלכ̇ימיה ויקום ג̇מיע אלקום ויסג̇דו רג̇ול באב כ̇ימתו: 11. **ודבר** – ויכלים אללה אלא מוסה וג̇ה אלא וג̇ה כאלדי יכלים רג̇ול אלא רפיקו וירג̇ע אלא אלמחאט וכ̇דמו יהושע איבין נון גולאם לם יזול מן וצט אלכ̇ימיה:

12. **ויאמר** – וקאל מוסה קדאם אללה נצ̇ור אנתא קאייל אליי טאליע אלא אלקום האדא ואנתא לם ערפתני אלא אלדי תבעת מעי ואנתא קילית כברתך פי ציט ואיצ̇א וג̇דת חצ̇ פי חצ̇ריתי: 13. **ועתה** – והלאן אנכאן הלאן וג̇דת חצ̇ פי חצ̇רתך עריפני הלאן אלא אטראייקך וערפתך לאג̇ל

בד: אסתאדי – נרדפים. 25. **פרע** – מגולה, וכן **בד**, כפירוש רש״י: מגולה, נתגלה שמצו וקלונו. **ג**: מפצוח – נתגלה קלונו. 26. **מי לה׳** – מי לפני ה׳. **ב**: מינו כ̇אייף מן קידם אללה יג̇י אלי – מי שהוא ירא מלפני ה׳ יבוא אליי, וכן ד, כת״א (מן דחליא דה׳ ייתון לותי). 34. **פקדי** – וכן **ב**. **ג**: מטאלבתי. **ד**: מטליבתי – דרישתי, כתרגום רס״ג: מטאלבתי.

לג

2. **וגרשתי** – וכן **ב**: ואהג̇יג̇. **ג**: ואטרוד. **ד**: ואטריד – נרדפים. 4. **עדיו** – וכן **גד**, כפירוש הראב״ע וכתרגום רס״ג: זיה. **ב**: צילאחו – נשקו, כלי זינו, מבוסס כנראה על ת״א ופירוש רש״י: כתריסו. וכן בהמשך. 7. **ונטה** – ופרש, וכן **ג**. **בד**: וינצוב – ויקים. **מבקש ה׳** – **ב**: טאליב עילם מן קידם אללה – מבקש חכמה מלפני אלהים. **ד**: טאליב אללה – מבקש ה׳. 12. **ידעתיך בשם** – גידלתיך במוניטין, וכן **ב**. **גד**: שרפתך בציט – כיבדתיך במוניטין. 13. **ואדעך** – **בד**: ואעריף רחמתך – ואדעה רחמיך, כת״א (ואדע רחמיך).

אֶת־דְּרָכֶךָ וְאֵדָעֲךָ לְמַעַן
אֶמְצָא־חֵן בְּעֵינֶיךָ וּרְאֵה כִּי
יד עַמְּךָ הַגּוֹי הַזֶּה: וַיֹּאמַר פָּנַי
טו יֵלֵכוּ וַהֲנִחֹתִי לָךְ: וַיֹּאמֶר אֵלָיו
אִם־אֵין פָּנֶיךָ הֹלְכִים אַל־
טז תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה: וּבַמֶּה | יִוָּדַע
אֵפוֹא כִּי־מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ
אֲנִי וְעַמֶּךָ הֲלוֹא בְּלֶכְתְּךָ עִמָּנוּ
וְנִפְלֵינוּ אֲנִי וְעַמְּךָ מִכָּל־הָעָם
אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה:

רביעי
יז וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה גַּם אֶת־
הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֶעֱשֶׂה
כִּי־מָצָאתָ חֵן בְּעֵינַי וָאֵדָעֲךָ
יח בְּשֵׁם: וַיֹּאמַר הַרְאֵנִי נָא אֶת־
יט כְּבֹדֶךָ: וַיֹּאמֶר אֲנִי אַעֲבִיר כָּל־
טוּבִי עַל־פָּנֶיךָ וְקָרָאתִי בְשֵׁם
יְהוָה לְפָנֶיךָ וְחַנֹּתִי אֶת־אֲשֶׁר
אָחֹן וְרִחַמְתִּי אֶת־אֲשֶׁר אֲרַחֵם:
כ וַיֹּאמֶר לֹא תוּכַל לִרְאֹת אֶת־
פָּנָי כִּי לֹא־יִרְאַנִי הָאָדָם וָחָי:
כא וַיֹּאמֶר יְהוָה הִנֵּה מָקוֹם אִתִּי
כב וְנִצַּבְתָּ עַל־הַצּוּר: וְהָיָה בַּעֲבֹר
כְּבֹדִי וְשַׂמְתִּיךָ בְּנִקְרַת הַצּוּר
וְשַׂכֹּתִי כַפִּי עָלֶיךָ עַד־עָבְרִי:
כג וַהֲסִרֹתִי אֶת־כַּפִּי וְרָאִיתָ אֶת־
אֲחֹרָי וּפָנַי לֹא יֵרָאוּ:

חמישי
לד א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פְּסָל־ ס
לְךָ שְׁנֵי־לֻחֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים
וְכָתַבְתִּי עַל־הַלֻּחֹת אֶת־
הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל־הַלֻּחֹת
ב הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ: וֶהְיֵה
נָכוֹן לַבֹּקֶר וְעָלִיתָ בַבֹּקֶר אֶל־
הַר סִינַי וְנִצַּבְתָּ לִי שָׁם עַל־
ג רֹאשׁ הָהָר: וְאִישׁ לֹא־יַעֲלֶה
עִמָּךְ וְגַם־אִישׁ אַל־יֵרָא בְּכָל־
הָהָר גַּם־הַצֹּאן וְהַבָּקָר אַל־
יִרְעוּ אֶל־מוּל הָהָר הַהוּא:
ד וַיִּפְסֹל שְׁנֵי־לֻחֹת אֲבָנִים
כָּרִאשֹׁנִים וַיַּשְׁכֵּם מֹשֶׁה בַבֹּקֶר
וַיַּעַל אֶל־הַר סִינַי כַּאֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֹתוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי
ה לֻחֹת אֲבָנִים: וַיֵּרֶד יְהוָה בֶּעָנָן
וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְשֵׁם
ו יְהוָה: וַיַּעֲבֹר יְהוָה | עַל־פָּנָיו
וַיִּקְרָא יְהוָה | יְהוָה אֵל רַחוּם
וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד
ז וֶאֱמֶת: נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא
עָוֺן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה לֹא
יְנַקֶּה פֹּקֵד | עֲוֺן אָבוֹת עַל־בָּנִים
וְעַל־בְּנֵי בָנִים עַל־שִׁלֵּשִׁים
ח וְעַל־רִבֵּעִים: וַיְמַהֵר מֹשֶׁה וַיִּקֹּד
ט אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ: וַיֹּאמֶר אִם־נָא
מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי יֵלֶךְ־
נָא אֲדֹנָי בְּקִרְבֵּנוּ כִּי עַם־קְשֵׁה־
עֹרֶף הוּא וְסָלַחְתָּ לַעֲוֺנֵנוּ
שישי
י וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ: וַיֹּאמֶר
הִנֵּה אָנֹכִי כֹּרֵת בְּרִית נֶגֶד כָּל־
עַמְּךָ אֶעֱשֶׂה נִפְלָאֹת אֲשֶׁר לֹא־
נִבְרְאוּ בְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־
הַגּוֹיִם וְרָאָה כָל־הָעָם אֲשֶׁר־
אַתָּה בְקִרְבּוֹ אֶת־מַעֲשֵׂה יְהוָה
כִּי־נוֹרָא הוּא אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה
יא עִמָּךְ: שְׁמָר־לְךָ אֵת אֲשֶׁר אָנֹכִי
מְצַוְּךָ הַיּוֹם הִנְנִי גֹרֵשׁ מִפָּנֶיךָ
אֶת־הָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי
יב וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי: הִשָּׁמֶר
לְךָ פֶּן־תִּכְרֹת בְּרִית לְיוֹשֵׁב
הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בָּא עָלֶיהָ
פֶּן־יִהְיֶה לְמוֹקֵשׁ בְּקִרְבֶּךָ:
יג כִּי אֶת־מִזְבְּחֹתָם תִּתֹּצוּן וְאֶת־
מַצֵּבֹתָם תְּשַׁבֵּרוּן וְאֶת־אֲשֵׁרָיו
יד תִּכְרֹתוּן: כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל
אַחֵר כִּי יְהוָה קַנָּא שְׁמוֹ אֵל
טו קַנָּא הוּא: פֶּן־תִּכְרֹת בְּרִית
לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ וְזָנוּ | אַחֲרֵי
אֱלֹהֵיהֶם וְזָבְחוּ לֵאלֹהֵיהֶם
וְקָרָא לְךָ וְאָכַלְתָּ מִזִּבְחוֹ:
טז וְלָקַחְתָּ מִבְּנֹתָיו לְבָנֶיךָ וְזָנוּ
בְנֹתָיו אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן וְהִזְנוּ
יז אֶת־בָּנֶיךָ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן: אֱלֹהֵי
יח מַסֵּכָה לֹא תַעֲשֶׂה־לָּךְ: אֶת־חַג
הַמַּצּוֹת תִּשְׁמֹר שִׁבְעַת יָמִים
תֹּאכַל מַצּוֹת אֲשֶׁר צִוִּיתִךָ
לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב כִּי בְּחֹדֶשׁ
יט הָאָבִיב יָצָאתָ מִמִּצְרָיִם: כָּל־
פֶּטֶר רֶחֶם לִי וְכָל־מִקְנְךָ תִּזָּכָר
כ פֶּטֶר שׁוֹר וָשֶׂה: וּפֶטֶר חֲמוֹר
תִּפְדֶּה בְשֶׂה וְאִם־לֹא תִפְדֶּה

אווגד חץ̇ פי חצ̇רתך ונצ̇ור אין קומך אלשיעיב האדא: 14. **ויאמר** - <וקאל> חצ̇רית סכ̇ינתי ימצ̇ו וראאייח לך: 15. **ויאמר** - וקאל אליה אנכאן ליס חצ̇רית סכ̇ינתך מצ̇יין לא תטלענא מן הינא: 16. **ובמה** - ופייש ינעירף הלאן אין וג̇דית חץ̇ פי חצ̇רתך אנא וקומך הוולא פי מצ̇ייך מענא וננפירק אנא וקומך מן ג̇מיע אלקום אלדי עלא וג̇ה אלארץ̇:

17. **ויאמר** - וקאל אללה אלא מוסה איצ̇א אלא אלכ̇לאם האדה אלדי כלמת אצנע אין וג̇דת חץ̇ פי חצ̇רתי וכ̇ברתך פי ציט: 18. **ויאמר** - וקאל ארוויני הלאן אלא כ̇ראמך: 19. **ויאמר** - וקאל אנא אפווית ג̇מיע כ̇רי קדאמך ואסמי פי איסים אללה קדאמך ואחין אלא אלדי אחין וארחם אלא אלדי ארחם: 20. **ויאמר** - וקאל לם תג̇ציר לתנצ̇ור וג̇הי אין לם ינצ̇ורני אנסאן ויעיש: 21. **ויאמר** - וקאל אללה הוודא מכאן מעי ותנתיציב עלא צכ̇רא: 22. **והיה** - ויכון פי פות כ̇ראמי ואג̇עלך פי נקר צכ̇ר ואצ̇ליל צכ̇נית נורי עליך חיתא פותי: 23. **והסרתי** - ואזוויל אלא סכ̇נית נורי ותנצ̇ור אלא וראיי ווג̇הי לם יתביינו:

לד

1. **ויאמר** - וקאל אללה אלא מוסה נחאת לך תנין לוואח ג̇והאר כ̇יל אוולאניין ואכתוב עלא אלאלוואח אלא אלכ̇לאם אלדי כאנו עלא אלאלוואח אלאוולאניין אלדי כסרת: 2. **והיה** - וכון מהייאר ליציביח ותטלע פיל ציביח אלא ג̇בל סיני ותנתיציב קדמי תם עלא ראס אלג̇באל: 3. **ואיש** - ורג̇ול לם יטלע מעך ואיצ̇א רג̇ול לא ינצ̇ור פי ג̇מיע אלג̇בל איצ̇א אלגנאם ואלבקר לא ירעו אלא קבל דאליך אלג̇בל: 4. **ויפסל** - ונחאת תנין אלוואח אלג̇והר כ̇יל אוולאניין ובכר מוסה פיל ציביח וטיליע אלא ג̇בל סיני כאלדי ווצא אלה אלו ואכ̇ד פי ידו תנין אלווח אלג̇והר: 5. **וירד** - ותג̇לא אללה פיל גמאם ונתצב מעו תם וצלא פי איסים אללה: 6. **ויעבר** - ופוואת אללה סכ̇ינתו קדאמו ונדא אללה אללה טאייק רחום ושפוק טאוויל אלאכ̇לק וכתיר פצ̇ל וחק: 7. **נצר** - חאפיץ̇ פצ̇ל לאלפאת אג̇ייאל סאפיח דנב וג̇ירים וכ̇טייה ותבראיי לם יבארי מסתפקיד דנב אלאבאת עלא בנין אלפג̇רין ועלא בנין בנין עלא תאלית ג̇יל ועלא ראביע ג̇יל: 8. **וימהר** - וסתעג̇ל מוסה ורכע על ארץ̇ וסג̇ד: 9. **ויאמר** - וקאל אנכאן הלאן וג̇דית חץ̇ פי חצ̇רתך אללה ימצ̇י הלאן אללה פי מבינא אין קום צעב רקביה הוא ותספח לדנובנא ולכ̇טאייתנא וורתתנא: 10. **ויאמר** - וקאל הוודא אנא קאטיע אחד קבל ג̇מיע קומך אצנע עוג̇יבאת אלדי לם נכ̇לקו פי ג̇מיע אלארץ̇ ופי ג̇מיע אלשיעוב וינצ̇ור ג̇מיע אלקום אלדי אנתא פי מבינו אלא אפעייל אללה אין מכ̇יף הוא אלדי אנא צאניע מעך: 11. **שמר** - אחפץ̇ לך אלא אלדי אנא מווציך אליום הוודאני מהג̇יג̇ מן קידמך אלא אלאמורי ואלכנעני ואלחתי ואלפרזי ואלחוי ואליבוסי: 12. **השמר** - חתיריז לך לילא תקטע אחד לסאכ̇ין אלארץ̇ אלדי אנתא איג̇א עליהא לילא יכון לל מעתרא פי מבינאך: 13. **כי** - אין אלא מדבחהון תהידו ואלא מצטבהון תכסרו ואלא אסריי תקטעו: 14. **כי** - אין לם תסג̇וד למעבוד אכ̇יר אין אללה ג̇איור איסמו טאיק ג̇איור הוא: 15. **פן** - לילא תקטע אחד לסאכ̇ין אלארץ̇ וינדייגו וורא מעבודתהון וידבחו למעבודתהון ויגאדי לך ותאכל מן דבחו: 16. **ולקחת** - ותאכ̇וד מן בנאתו לבנינך וינדיגו בנאתו וורא מעבודתהון וידגו אלא בנינך וורא מעבודתהון: 17. **אלהי** - מעבוד מסבוכא לם תצנע לך: 18. **את** - אלא עיד אלפטיר תחפץ̇ סבע אייאם תאכול פטיר אלדי ווציתך לל מיעאד שהר פריך אין פי שהר ליפריך כ̇רג̇ת מן מצר: 19. **כל** - ג̇מיע פתח חמאר לי וג̇מיע בושך תדכור פתח שור <!> וכ̇רוף: 20. **ופטר** - ופתח חמאר תיפדי פיל

14. **פני ילכו** - כבוד שכינתי ילך, וכן **ב**. ד: נורי ימצ̇ו - אורי ילך, וכן בפסוק הבא. 16. **ובמה** - ופייש = **בג**: ופי איש. 18. פסוק זה נכפל תרגומו בכתב היד. 20. **פני** - **ב**: סכינתי - שכינתי. ג: חצ̇רתי - כבודי. ד: נור חצ̇רתי - אור כבודי. 21. **אתי** - **ב**: מהייאר קידמי - מוכן לפניי. **גד**: ענדי - אצלי, כתרגום רס"ג. **הצור** - וכן **בג**. ד: צוואן, כתרגום רס"ג. 22. **כבדי** - וכן **בג**. ד: נורי - אורי. **כפי** - שכינת אורי. **ב**: כפי. ג: גמאמי - ענני, כתרגום רס"ג: סחאבי. ד: בנורי - באורי, וכן בפסוק הבא. 24. **ופני** - **ב**: וקידמי - ולפניי. ג: וחצ̇רתי - וכבודי. ד: ונור חצ̇רתי - ואור כבודי. **יראו** - יתגלו, וכן **ב**. ג: ינצ̇הרו - יתגלו. ד: ינתצ̇רו - ייראו.

לד

1. **הדברים** - ד: אלאמור - נרדפים. 3. **ירא** - ייראה. **ב**: יתביאן. ד: יביין - ייראה. ג: ינצ̇יהיר - יופיע. 5. **וירד** - והתגלה, וכן **בד**, כת"א (ואתגלי). **ויקרא בשם ה'** - והתפלל בשם ה'. **בד**: ונדא באסם אללה - תרגום מילולי. 6. **ויעבר ה'** - והעביר אלהים את שכינתו לפניו. **ב**: ואתג̇לה - והתגלה. **גד**: ופאת נור אללה - ועבר אור האלהים, כת"א (ואעבר ה' שכינתיה). **וחנון** - וכן ד. **ב**: חנון. **ארך אפים** - וכן **ב**. **גד**: טוויל אלאמהאל. 7. **לאלפים** - לאלפי דורות, וכן **בד**, כת"א (לאלפי דרין). **פקד** - וכן **ב**. **גד**: טאליב. ד: מטאליב - דורש. **בנים** - בנים חוטאים, וכן **ב**, כת"א (מרדין). 9. **אדני** - **ב**: אווקר אללה - כבוד ה'. ד: נור אללה - אור ה', כת"א (שכינתא דה'). **ונחלתנו** - וכן **בד**. ג: ותמליכנא - ותשלוט בנו. 10. **מעשה ה'** - **ב**: צנעית אללה. ד: פיעל אללה. 11. **גרש** - וכן **ב**. ג: טאריד. ד: מתריד - נרדפים. 12. **ליושב** - וכן ד. **ב**: לג̇אלים, וכן בפסוק 15. 15. **וזנו** = וינדייגו = **ב**: וינדיגו. **גד**: וינדגו. 19. **רחם** - חמאר - גרירה אחר הפסוק הבא או שיכול אותיות,

וַעֲרַפְתּוֹ כֹּל בְּכוֹר בָּנֶיךָ תִּפְדֶּה
כא וְלֹא־יֵרָאוּ פָנַי רֵיקָם: שֵׁשֶׁת
יָמִים תַּעֲבֹד וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
תִּשְׁבֹּת בֶּחָרִישׁ וּבַקָּצִיר תִּשְׁבֹּת:
כב וְחַג שָׁבֻעֹת תַּעֲשֶׂה לְךָ בִּכּוּרֵי
קְצִיר חִטִּים וְחַג הָאָסִיף
כג תְּקוּפַת הַשָּׁנָה: שָׁלֹשׁ פְּעָמִים
בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל־זְכוּרְךָ אֶת־
פְּנֵי הָאָדֹן | יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:
כד כִּי־אוֹרִישׁ גּוֹיִם מִפָּנֶיךָ
וְהִרְחַבְתִּי אֶת־גְּבֻלֶךָ וְלֹא־
יַחְמֹד אִישׁ אֶת־אַרְצְךָ בַּעֲלֹתְךָ
לֵרָאוֹת אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
כה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה: לֹא־
תִשְׁחַט עַל־חָמֵץ דַּם־זִבְחִי
וְלֹא־יָלִין לַבֹּקֶר זֶבַח חַג הַפָּסַח:
כו רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ תָּבִיא
בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא־תְבַשֵּׁל
גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ:

שביעי
כז וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה כְּתָב־ ס
לְךָ אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כִּי
עַל־פִּי | הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַתִּי
כח אִתְּךָ בְּרִית וְאֶת־יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי־
שָׁם עִם־יְהוָה אַרְבָּעִים יוֹם
וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַל
וּמַיִם לֹא שָׁתָה וַיִּכְתֹּב עַל־
הַלֻּחֹת אֵת דִּבְרֵי הַבְּרִית עֲשֶׂרֶת
כט הַדְּבָרִים: וַיְהִי בְּרֶדֶת מֹשֶׁה
מֵהַר סִינַי וּשְׁנֵי לֻחֹת הָעֵדֻת

בְּיַד־מֹשֶׁה בְּרִדְתּוֹ מִן־הָהָר
וּמֹשֶׁה לֹא־יָדַע כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו
ל בְּדַבְּרוֹ אִתּוֹ: וַיַּרְא אַהֲרֹן וְכָל־
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מֹשֶׁה וְהִנֵּה
קָרַן עוֹר פָּנָיו וַיִּירְאוּ מִגֶּשֶׁת
לא אֵלָיו: וַיִּקְרָא אֲלֵהֶם מֹשֶׁה
וַיָּשֻׁבוּ אֵלָיו אַהֲרֹן וְכָל־
הַנְּשִׂאִים בָּעֵדָה וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה
לב אֲלֵהֶם: וְאַחֲרֵי־כֵן נִגְּשׁוּ כָּל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיְצַוֵּם אֵת כָּל־אֲשֶׁר
מפטיר
לג דִּבֶּר יְהוָה אִתּוֹ בְּהַר סִינָי: וַיְכַל
מֹשֶׁה מִדַּבֵּר אִתָּם וַיִּתֵּן עַל־
לד פָּנָיו מַסְוֶה: וּבְבֹא מֹשֶׁה לִפְנֵי
יְהוָה לְדַבֵּר אִתּוֹ יָסִיר אֶת־
הַמַּסְוֶה עַד־צֵאתוֹ וְיָצָא וְדִבֶּר
אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת אֲשֶׁר
לה יְצֻוֶּה: וְרָאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־
פְּנֵי מֹשֶׁה כִּי קָרַן עוֹר פְּנֵי מֹשֶׁה
וְהֵשִׁיב מֹשֶׁה אֶת־הַמַּסְוֶה עַל־
פָּנָיו עַד־בֹּאוֹ לְדַבֵּר אִתּוֹ:

ויקהל
לה א וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה אֶת־כָּל־
עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה
ב לַעֲשֹׂת אֹתָם: שֵׁשֶׁת יָמִים
תֵּעָשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן
לַיהוָה כָּל־הָעֹשֶׂה בוֹ מְלָאכָה
ג יוּמָת: לֹא־תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל
מֹשְׁבֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת:
נ

*ד וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־
ה צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר: קְחוּ מֵאִתְּכֶם
תְּרוּמָה לַיהוָה כֹּל נְדִיב לִבּוֹ
יְבִיאֶהָ אֵת תְּרוּמַת יְהוָה זָהָב
ו וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת: וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן
וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים:
ז וְעֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים וְעֹרֹת
ח תְּחָשִׁים וַעֲצֵי שִׁטִּים: וְשֶׁמֶן
לַמָּאוֹר וּבְשָׂמִים לְשֶׁמֶן
הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים:
ט וְאַבְנֵי־שֹׁהַם וְאַבְנֵי מִלֻּאִים
י לָאֵפוֹד וְלַחֹשֶׁן: וְכָל־חֲכַם־לֵב
בָּכֶם יָבֹאוּ וְיַעֲשׂוּ אֵת כָּל־אֲשֶׁר
*יא צִוָּה יְהוָה: אֶת־הַמִּשְׁכָּן אֶת־
אָהֳלוֹ וְאֶת־מִכְסֵהוּ אֶת־קְרָסָיו
וְאֶת־קְרָשָׁיו אֶת־בְּרִיחָו אֶת־
יב עַמֻּדָיו וְאֶת־אֲדָנָיו: אֶת־הָאָרֹן
וְאֶת־בַּדָּיו אֶת־הַכַּפֹּרֶת וְאֵת
יג פָּרֹכֶת הַמָּסָךְ: אֶת־הַשֻּׁלְחָן
וְאֶת־בַּדָּיו וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֵת
יד לֶחֶם הַפָּנִים: וְאֶת־מְנֹרַת
הַמָּאוֹר וְאֶת־כֵּלֶיהָ וְאֶת־נֵרֹתֶיהָ
טו וְאֵת שֶׁמֶן הַמָּאוֹר: וְאֶת־מִזְבַּח
הַקְּטֹרֶת וְאֶת־בַּדָּיו וְאֵת שֶׁמֶן
הַמִּשְׁחָה וְאֵת קְטֹרֶת הַסַּמִּים
וְאֶת־מָסַךְ הַפֶּתַח לְפֶתַח
טז הַמִּשְׁכָּן: אֵת | מִזְבַּח הָעֹלָה
וְאֶת־מִכְבַּר הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר־לוֹ
אֶת־בַּדָּיו וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו אֶת־

כ̇רוף ואנכאן לם תפדי ותקדפו ג̇מיע ביכיר בנינך תפדי ולם יתבייאנו קידמי פרגין: 21. **ששת** – סית אייאם תכ̇דום ופי יום אלסאביע תבטיל פיל חרית ופיל חציד תבטיל: 22. **וחג** – ועיד סבועאת תצנע לך סאביק חציד אלחנטה ועיד אלג̇מע דור אלסניה: 23. **שלש** – תלת מראת פיל סניה יתבייאן ג̇מיע דכורך אלא קדאם אסתאד אללה אילאה ישראיל: 24. **כי** – אין אהג̇יג̇ שיעוב מן קדאמך ואווסיע אלא תכ̇מך ולם יתמנא רג̇ול אלא ארצ̇ך פיטלועך ליתנצ̇ור אלא קדאם אללה אילהך תלת מראת פיל סניה: 25. **לא** – לם תדבח עלא אלכ̇מיר דם דבחי ולם יבאת ליל סיבית דבח עיד ליפטיר: 26. **ראשית** – אוולת סביק ארצ̇ך תג̇יב בית מקדס אללה אילהך לם תטבוך זפר מע לבן:

27. **ויאמר** – וקאל אללה אלא מוסה אכתוב לך אלא אלכלאם הדולי אין עלא קול אלכלאם הדולי קטעת מעך אחד ומע ישראיל: 28. **ויהי** – וכאן תם מע אללה ארבעין יום וארבעין ליליה טועם לם אכל ומא לם שיריב וכתב עלא אלאלווח אלא כלם אלאחד עשר אלכלאם: 29. **ויהי** – וכאן פי נזלית מוסה מן ג̇בל סיני ותנין אלווח אלשהאדיה פי יד מוסה פי נזלו מן אלג̇בל ומוסה לם עיריף אין אנוור ג̇יליד ווג̇הו פיתכילמו מעו: 30. **וירא** – ונצ̇ר אהרון וג̇מיע בנין ישראיל אלא מוסה והוודא אנוור ג̇יליד וג̇הו וכ̇אפו מן יקאדמו אליה: 31. **ויקרא** – ונאדא אליהון מוסה ורג̇עו אליה אהרון וג̇מיע אלשורפא פיל ג̇ומעה וכלם מוסה אליהון: 32. **ואחרי** – ובעד דאליך אתקדמו ג̇מיע בנין ישראיל ווצהון אלא ג̇מיע אלדי כלאם אללה מעו פי ג̇בל סיני: 33. **ויכל** – וכמל מוסה מן יכלים מעהון וג̇על עלא וג̇הו ברקוע: 34. **ובבא** – ופי מג̇י מוסה קדאם אללה ליכלים מעו יזוויל אלא ברקוע חיתא כ̇רוג̇ו ויכ̇רוג̇ ויכלים אלא בנין ישראיל אלא אלדי יוואצי: 35. **וראו** – ונַצ̇רו בנין ישראיל אלא וג̇ה מוסה אין אנוור ג̇יליד וג̇ה מוסה וירג̇יע מוסה אלא אלברקוע עלא וג̇הו חיתא מג̇יי ליכלים מעו:

לה

1. **ויקהל** – וג̇ווק מוסה אלא ג̇מיע ג̇ומעית בנין ישראיל ויקהל וקאל אליהון הדולי אלכלאם אלדי ווצה אללה לתצנעו ליהון: 2. **ששת** – סית אייאם תנציניע אלצנעא ופי יום אלסאביע יכון ליכון קדוס סבת בטאליה קדאם אללה ג̇מיע אלצאניע פי צנעא יקתל: 3. **לא** – לם תשעלו נאר פי ג̇מיע מג̇לסכון פי יום אלסבת:

4. **ויאמר** – וקאל מוסה אלא ג̇מיע ג̇ומעית בנין ישראיל קאיילא הארא אלכלאם אלדי ווצא אללה קאיילא: 5. **קחו** – כ̇ידו מן ענדכון רפעא קדאם אללה ג̇מיע סיכ̇י קלבו יג̇יבהא אלא רפעית אללה דהב ופיצ̇ה ונחאס: 6. **ותכלת** – וסמווי וארג̇וואן ודודית צבאג אלקרמיז וכתאן ומאעיז: 7. **וערת** – וג̇לוד כבוש מחמרין וג̇לוד דאגיש וכ̇שב בקץ: 8. **ושמן** – וזית לל צ̇וו ואטייאב לזית אלמסחא ולבכ̇ור סמום: 9. **ואבני** – וחג̇אר בלור וחג̇אר לצ̇ם לל פדנייה ולל סדרה: 10. **וכל** – וג̇מיע עאלים קלב פיכון יג̇ו ויצנעו אלא ג̇מיע אלדי ווצה אללה: 11. **את** – אלא אלמסכאן אלא כ̇ימתו ואלא גטא אלא זרארו ואלא דפופו אלא דרביסו אלא עוומידו ואלא ג̇ראנו: 12. **את** – אלא אלסנדוק ואלא עצי אלא אלגטא ואלא פרדית אלסתאר: 13. **את** – אלא אלציפרא ואלא עציי ואלא ג̇מיע אוואני ואלא כ̇יביז בווג̇ין: 14. **ואת** – ואלא מנארית אלצ̇וו ואלא אוואניהא ואלא סריג̇הא ואלא זת אלצ̇וו: 15. **ואת** – ואלא מדבח אלבכ̇ור ואלא עצי ואלא זת אלמסחא ואלא באכ̇ור סמום ואילא סתאר אלבאב לבאב אלמסכאן: 16. **את** – אלא מדבח סעידיה ואלא סראד

והנכון = **כד**: רחם. ג: בטן. **שור** – כתב כבעברית, ובערבית **כד**: תור. 22. **וחג שבעת** – וכן **כ**. ד: וחג̇ אלסבועאן. 24. **אוריש** – וכן **כ**. ג: אקרץ̇ – אכלה. ד: אתריד – אגרש. **יחמד** – ד: ישתהי – יתאווה. **לראות** – לראות – וכן ד. **כ**: לתיתבייאן – להיראות. 25. **זבחי** – **כ**: פסחי, כת"א (פסחי). גד: קרבאני – קרבני. **חג הפסח** – ג: קורבאן אלפסח – קרבן הפסח. ד: חג̇ אלפיסח – חג הפסח. 26. **לא תבשל** – ראה לעיל כג 19.

לה

3. **משבתיכם** – מקומותיכם, וכן **כ**. ד: מסאכינכום – מושבותיכם. 6. **ושש ועזים** – ד: וכיתאן מברום – ושש מושזר. 12. **פרכת המסך** – וכן

פֿרייק